Ką turi žinoti pacientas

Pacientas turi žinoti apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas: kyšininkavimą (Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 225 straipsnis), prekybą poveikiu (BK 226 straipsnis), papirkimą (BK 227 straipsnis), piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi (BK 228 straipsnis), tarnybos pareigų neatlikimą (BK 229 straipsnis) ir kitas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje įvardytas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti, užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

Kyšis – bet kokios turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau ar kitam asmeniui forma išreikštas neteisėtas ar nepagrįstas atlygis už pageidaujamą valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens teisėtą ar neteisėtą veikimą arba neveikimą.

Kyšio davimas, nepriklausomai nuo to, kada jis buvo duotas – prieš ar po paslaugos suteikimo, – yra korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.

PACIENTAS TURI ŽINOTI, KAD UŽ KORUPCINIO POBŪDŽIO NUSIKALSTAMAS VEIKAS (KYŠIO ĖMIMĄ IR DAVIMĄ) YRA NUMATYTA BAUDŽIAMOJI ATSAKOMYBĖ.

Abu šie veiksmai yra neteisėti ir užtraukia baudžiamąją atsakomybę. BK numatytos bausmės ir už kyšio ėmimą (ir provokavimą bei reikalavimą duoti kyšį, BK 225 str.), ir už kyšio davimą (ir kyšio pasiūlymą, pažadėjimą duoti kyšį, BK 227 str.). Asmuo atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės už papirkimą, jeigu kyšio iš jo buvo reikalaujama, provokuojama jį duoti ir jis, pasiūlęs, pažadėjęs ar davęs kyšį, nedelsdamas apie tai pranešė teisėsaugos institucijai, arba kyšį jis pasiūlė, pažadėjo ar davė su teisėsaugos institucijos žinia.

KUR KREIPTIS, KAI UŽ ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMĄ TIESIOGIAI REIKALAUJAMA SUSIMOKĖTI ARBA NETIESIOGIAI LEIDŽIAMA SUPRASTI, KAD REIKIA SUMOKĖTI?

Asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPĮ) informacijos stende skelbiama informacija apie ASPĮ darbuotojus, į kuriuos galima kreiptis pacientui susidūrus su korupcinio pobūdžio nusikalstama veika. Pacientas gali kreiptis į:

- ASPĮ vadovą arba ASPĮ darbuotoją, įgaliotą vykdyti korupcijos prevenciją ir kontrolę, arba kitus informacijos stende nurodytus darbuotojus;
- Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą (STT) visą parą veikiančiu „karštosios linijos“ telefonu Vilniuje 8 5 266 3333 (taip pat ir poilsio dienomis), elektroniniu paštu pranesk@stt.lt, faksu 8 5 266 3307;
- Sveikatos apsaugos ministeriją (toliau – SAM):
    - raštu, adresu: Vilniaus g. 33, Vilnius, ant voko nurodant – asmeniškai ministrui;
    - nemokamu pasitikėjimo telefonu 8 800 66 004;
    - el. p. korupcija@sam.lt;
    - tiesiogiai į SAM Korupcijos prevencijos skyrių, Vilniaus g. 33, Vilniuje, 413 kab. Telefonai: 8 5 266 1495, 8 5 205 3372, 8 5 260 4708. Jei besikreipiantis asmuo pageidauja, užtikrinamas asmens duomenų ir suteiktos informacijos konfidencialumas.

KODĖL JŪS, KAIP PACIENTAS, NETURITE ATSILYGINTI GYDYTOJUI, SLAUGYTOJAI IR PAPILDOMAI MOKĖTI UŽ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO LĖŠOMIS APMOKAMAS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS.

- todėl, kad gyventojai yra draudžiami privalomuoju sveikatos draudimu. Dirbantys gyventojai moka privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) įmokas (iš darbo užmokesčio kiekvieną mėnesį atskaitoma tam tikra pinigų suma), nedirbantys gyventojai (pensininkai, gyventojai, registruoti darbo biržoje, vaikai ir kt.) draudžiami valstybės lėšomis;

- už apdraustajam teikiamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas sumokama teritorinės ligonių kasos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis;
- todėl, kad gydymo stacionare metu papildomai pirkdami vaistus, medicinos pagalbos priemones ar apmokėdami kitas su gydymu tiesiogiai ar netiesiogiai susijusias išlaidas, Jūs mokate už tai, už ką sumokėta Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis;
- todėl, kad tai žemina Jūsų garbę ir orumą.

KOKIAIS ATVEJAIS APDRAUSTIESIEMS PSD TEIKIAMOS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGOS GALI BŪTI MOKAMOS?

Sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašo, kainų nustatymo ir jų indeksavimo tvarkos bei šių paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos“ yra patvirtintas Mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašas bei šių paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarka.

Sveikatos apsaugos ministro patvirtintas Mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašas (toliau – Mokamų paslaugų sąrašas) bei šių paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarka turi būti skelbiami asmens sveikatos priežiūros įstaigos informacijos stenduose ir interneto svetainėje.

KADA GALIMA ĮTARTI, KAD MOKATE UŽ TAI, UŽ KĄ MOKĖTI NEREIKIA, AR KAD ESATE NETIESIOGIAI PROVOKUOJAMAS SUMOKĖTI?

- jeigu prašoma sumokėti arba nusipirkti vaistų, medicinos pagalbos priemonių, rinkinius („paketus“) operacijai ar kitų priemonių;
- jeigu prašoma sumokėti už tyrimus, konsultacijas ar kitas paslaugas, kurios nenurodytos Mokamų paslaugų sąraše;
- jeigu, Jūsų manymu, ilgai nepaskiriamas operacijos atlikimo ar kitos paslaugos suteikimo laikas, teisinantis, kad šiuo metu nėra galimybių operuoti arba reikiamų vaistų, priemonių (netiesiogiai duodama suprasti, kad reikia sumokėti);
- jeigu prašoma pasirašyti medicinos dokumentuose ir nepaaiškinama, kodėl;
- jeigu prašoma mokėti ne įstaigos kasoje, o tiesiog gydytojo kabinete gydytojui ar kitam medicinos personalui;
- jeigu sumokėjus neduodamas pinigų mokėjimą patvirtinantis dokumentas.

KAIP REIKIA ELGTIS PACIENTUI?

- jeigu Jūsų prašo sumokėti už paslaugas, vaistus ar kt. arba ką nors nusipirkti, paklauskite, kodėl tai turite daryti. Jūs turite būti informuotas apie galimybę gauti nemokamas paslaugas;
- atidžiai perskaitykite informaciją, pateiktą ASPĮ informacijos stenduose. Juose turi būti išvardytos ASPĮ teikiamos **nemokamos paslaugos**, **mokamos paslaugos**, mokamų paslaugų kainos ir jų teikimo bei mokėjimo tvarka;
- atidžiai perskaitykite ir paklauskite medicinos personalo, už ką Jūsų prašo pasirašyti medicinos dokumentuose. Atsisakymas gauti nemokamas paslaugas turi būti patvirtinamas paciento parašu paciento medicinos dokumentuose;

- už visas ASPĮ suteiktas mokamas paslaugas ir įsigytus vaistus bei medicinos pagalbos priemones Jums turi būti išduotas kvitas arba PVM sąskaita faktūra, šiuos dokumentus išsaugokite – tik tokiu atveju būsite garantuoti, kad Jūsų nepagrįstai sumokėti pinigai bus Jums grąžinti;
- jeigu manote, kad per ilgai nepaskiriamas operacijos atlikimo ar kitos paslaugos suteikimo laikas arba už paslaugos suteikimą atvirai reikalaujama (arba Jums atrodo, kad reikalaujama) sumokėti, kreipkitės į ASPĮ informacijos stende nurodytus darbuotojus – ASPĮ vadovą arba ASPĮ darbuotoją, įgaliotą vykdyti korupcijos prevenciją ir kontrolę, arba kitus informacijos stende nurodytus darbuotojus, Sveikatos apsaugos ministeriją, Specialiųjų tyrimų tarnybą.

JEIGU ABEJOJATE, AR REIKALAVIMAS MOKĖTI TEISĖTAS:

- Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje adresu *www.sam.lt (atidaryti meniu punktą Sveikatos apsauga > Sveikatos draudimas > Valstybės lėšomis apmokamų ASP paslaugų sąrašas ir jų bazinės kainos);*
- galite rasti informaciją apie tai, kokios paslaugos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, bei jų bazines kainas;
- ASPĮ informacijos stenduose ieškokite informacijos apie mokamas paslaugas (tokia informacija turi būti skelbiama);
- asmenų, prašančių mokėti už paslaugas, paklauskite, kodėl turite mokėti, ir paprašykite pateikti (nurodyti) teisės aktą, kuriame toks reikalavimas nustatytas;
- jeigu Jūsų netenkina gautas atsakymas ar paaiškinimas, kreipkitės į ASPĮ informacijos stende nurodytus darbuotojus – ASPĮ vadovą arba ASPĮ darbuotoją, įgaliotą vykdyti korupcijos prevenciją ir kontrolę, arba kitus informacijos stende nurodytus darbuotojus;
- jeigu įtariate, kad sumokėjote už paslaugas, tyrimus, medžiagas, vaistus ar medicinos pagalbos priemones, už kurias nereikėjo mokėti, su prašymu ir mokėjimo dokumentais kreipkitės į Valstybinę ligonių kasą ar teritorines ligonių kasas:

  - Valstybinę ligonių kasą – Europos aikštė 1, LT-03505 Vilnius,
    tel. 8 5 236 4100, faks. 8 5 236 4111, el. p. vlk@vlk.lt;
  - Vilniaus teritorinę ligonių kasą – Ž. Liauksmino g. 6, LT-01101, Vilnius,
    tel. 8 5 266 1364, faks. 8 5 279 1424. el. p. vitlk@vlk.lt.;
  - Kauno teritorinę ligonių kasą – Aukštaičių g. 10, LT-44147 Kaunas,
    tel. 8 37 208 846, faks. 8 37 320 636, el. p. katlk@vlk.lt;
  - Klaipėdos teritorinę ligonių kasą – Pievų tako g. 38, Lt-92236, Klaipėda.
    Nemokamas tel. 8 800 60 303, tel. 8 46 380 738, faks. 8 46 381 481, el. p. kltlk@vlk.lt;
  - Šiaulių teritorinę ligonių kasą – Vilniaus g. 273, LT-76332 Šiauliai,
    tel. 8 41 520 043, faks. 8 41 526 528, el. p. sitlk@vlk.lt.;
  - Panevėžio teritorinę ligonių kasą – Respublikos g. 66, LT-35158 Panevėžys,
    tel. 8 45 596 192, faks. 8 45 583 789, el. p. adresas patlk@vlk.lt.